

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 891
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**
datum: 24 juli 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Poeke - Aankoop kasteel en kasteeldomein

Recent werd bekendgemaakt dat Toerisme Vlaanderen het kasteel en het bijhorende domein van Poeke zal aankopen van de gemeente Aalter. Het kasteel van Poeke, een waterkasteel in rococostijl, bevindt zich in een uitgestrekt park, doorsneden door talrijke dreven. In de kern dateert het kasteel van 1750, het werd aangepast in 1872. Het uitgestrekte kasteeldomein blijft herkenbaar als een laat-19de-eeuws adellijk landgoed met hier en daar een accent uit de 20ste eeuw.

Het kasteel is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed. Het omliggende park is aangeduid als beschermd cultuurhistorisch landschap Kasteeldomein van Poeke. Naast het kasteel zijn er nog enkele historische gebouwen of bouwkundige elementen: de hondenkennel met bakkersoven, de paardenstallen en het koetshuis en conciërgewoning. In het domein is ook een hoeve aanwezig. Het domein is 55 hectare groot en omvat een Franse en een Engelse tuin, heel wat waardevolle bossen met onder meer heel wat zeldzame voorjaarsflora, graslanden en dreven. Voor het beheer van het domein is een beheerplan opgemaakt en werd een beheercommissie opgericht.

1. Wat is de toekomstvisie voor het kasteel en het bijhorende domein? Welke functie zal aan het kasteel, het koetshuis en de conciërgewoning en de hoeve gegeven worden?
2. Welke concrete plannen heeft de minister de komende 5 jaar inzake de restauratie van het kasteel?
3. Gelieve een overzicht te geven van het aantal beschermde, historische gebouwen die eigendom zijn van Toerisme Vlaanderen.
4. Gelieve een overzicht te geven van het aantal beschermde natuur- en bosgebieden die eigendom zijn van en beheerd worden door Toerisme Vlaanderen.
5. Beschikt Toerisme Vlaanderen over de nodige mankracht en expertise om in te staan voor de verdere restauratie van de beschermde gebouwen en het waardevolle kasteeldomein?
6. De voorbije decennia werden heel wat culturele activiteiten georganiseerd in het kasteel.

Zal deze traditie verdergezet worden? Is er de mogelijkheid voor organisaties in Aalter om het kasteel verder te huren voor dergelijke activiteiten?

7. Voor het kasteeldomein werd door de beheercommissie een beheerplan voor het kasteeldomein opgemaakt en goedgekeurd door voormalig minister Dirk Van Mechelen.

Zal Toerisme Vlaanderen het beheer conform dit beheerplan uitvoeren?

8. Voor het beheer van het kasteeldomein werd de voorbije jaren een sterke vrijwilligerswerking uitgewerkt voor onder meer de verderzetting van het historische hakhoutbeheer.

Zal deze werkwijze in de toekomst verdergezet worden?

9. Het kasteeldomein is gelegen in de vallei van de Poekebeek, met opwaarts ook de zeer waardevolle Wantebeek. Voornamelijk opwaarts liggen nog waardevolle bossen en graslanden.

Zal de minister de verdere uitbouw van een blauwgroen netwerk in de vallei van de Poekebeek en de Wantebeek ondersteunen? Welke initiatieven zal de minister ter zake nemen?

ANTWOORD

op vraag nr. 891 van 24 juli 2020

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. Toerisme Vlaanderen koopt inderdaad het kasteel en kasteeldomein van Poeke voor een symbolische euro van de gemeente Aalter. Dat is deze zomer beslist. Op dit moment is Aalter nog de eigenaar en worden de nodige akten voorbereid om de eigendomsoverdracht te regelen.

Momenteel bereiden de gemeente Aalter en Toerisme Vlaanderen de praktische overdracht van het kasteel en kasteeldomein voor.

Dat houdt in de eerste fase kennisoverdracht in zodat Toerisme Vlaanderen een goed beeld krijgt van de toestand en het huidige beheer van de site.

In oktober starten de gemeente Aalter en Toerisme Vlaanderen het overleg over de overdracht. Toerisme Vlaanderen heeft op dit moment nog geen uitgewerkte toekomstvisie voor het kasteel, het domein en de andere gebouwen die zich op het kasteeldomein bevinden. Daarvoor is het nog veel te vroeg. Toerisme Vlaanderen wil eerst een volledig beeld krijgen van de huidige situatie en overleggen met de gemeente Aalter. Ook voor allerlei praktische vragen over de toekomst is het om die reden te vroeg.

Het is wel de bedoeling dat de toekomst van het kasteeldomein van Poeke vorm krijgt volgens de filosofie van Reizen naar Morgen. Ik zal dus streven naar een toeristische ontwikkeling die uitgaat van de positieve kracht van toerisme en bijdraagt aan een florerende bestemming. De toeristische toekomst van het domein zal duurzaam zijn en meerwaarde bieden voor de plek zelf, de toekomstige bezoekers, de lokale gemeenschap en de lokale economie, met aandacht voor het evenwicht tussen de verwachtingen van de inwoners, de ondernemers, de bezoekers en de natuurlijke en erfgoedwaarde van domein en kasteel. Toerisme Vlaanderen wil deze stakeholders graag een stem geven bij het vastleggen van de toekomst van het domein. We streven naar een toekomstige toeristische invulling van het kasteel via co-creatie.

2. Aangezien de overdracht nog moet plaatsvinden, is het te vroeg om hier diep op in te gaan. Toerisme Vlaanderen gaat zich eerst een helder beeld vormen van welke restauratiewerken nodig zijn op de korte en middellange termijn en welke wenselijk zijn op de langere termijn. Uit contacten met het agentschap Onroerend Erfgoed blijkt dat er alvast in het kasteeldomein enkele herstellingswerken noodzakelijk zijn. Die zullen eerst moeten gebeuren voor er sprake kan zijn van andere plannen met het kasteel.
3. Deze gebouwen in eigendom van Toerisme Vlaanderen zijn beschermd:
 - De Notelaer in Hingene
 - Het Laathof in Hingene
 - Kasteel van Teuven (Hof Den Draeck) in Voeren
 - Het gebouw van de voormalige jeugdhoeve De Snuffel in Brugge (Unesco-erfgoedzone; archeologische zone 'Historische stadskern van Brugge' en Vlaamse Inventaris Bouwkundig Erfgoed)
 - Het Rubenskasteel in Elewijt
4. Beschermden natuur- en bosgebieden die eigendom zijn van en beheerd worden door Toerisme Vlaanderen:

- Jeugdverblijf Pietersheim (geen eigendom, maar Toerisme Vlaanderen heeft er recht van opstal) ligt op Domein Pietersheim, een beschermd cultuur historisch landschap en een van 6 lokale toegangspoorten van het Nationaal Park "Hoge Kempen";
 - Jeugdverblijf De Brink in Herentals staat op een perceel dat grenst aan beschermd natuurgebied de Grote Heide;
 - Jeugdverblijf Merkenveld in Loppem, ligt in boscomplex Merkenveld-Baesveld, een onderdeel van natuurreservaat Doeveren;
 - De Notelaer in Hingene, ligt in beschermd cultuurhistorisch landschap Domein D'Ursel;
 - De gronden in Heusden-Zolder liggen in de Vallei van Mangelbeek, dit is een beschermd natuur- en vogelreservaat;
 - Het domein van het Rubenskasteel in Zemst is deels parkgebied, deels bosgebied en deels waardevol hooiland.
5. Toerisme Vlaanderen heeft al talrijke projecten in erfgoedlocaties ondersteund. Er is daardoor wel een basiskennis op het vlak van erfgoed aanwezig om als projectleider te kunnen optreden. Ik reken er op dat collega's van andere agentschappen zoals Agentschap Natuur en Bos, Onroerend Erfgoed Vlaanderen, het Facilitair Bedrijf... eveneens advies zullen verstrekken. Uiteraard zal het agentschap, waar nodig, een beroep doen op gespecialiseerde externen, zoals architecten en experts in natuurbeheer.
 6. Op de korte termijn kunnen geplande activiteiten verder plaatsvinden als zij geen bijkomende schade toebrengen aan de huidige toestand van het gebouw. Voor de verdere toekomst verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 1.
 7. Op de korte termijn zal Toerisme Vlaanderen het lopende beheersplan voor het domein verder uitvoeren. Voor de langere termijn verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 1.
 8. Op de korte termijn zal Toerisme Vlaanderen de lopende vrijwilligerswerking verderzetten. Voor de langere termijn verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 1. Ik wil hierbij wel vermelden dat het, vanuit de visie van Reizen naar Morgen, voor zich spreekt dat dergelijke vrijwilligers ook in de toekomst mee betrokken zullen blijven.
 9. De VMM heeft in 2019 overleg gehad met de gemeente over eventuele ruimingswerken aan de Poekebeek ter hoogte van het kasteeldomein. De beek is ter hoogte van het kasteeldomein veel breder dan stroomop- en stroomafwaarts, waardoor een natuurlijke aanslibbing optreedt, die best behouden blijft, onder meer ook om verdere verdroging in het gebied te vermijden.

De VMM is zeker bereid om de mogelijkheden van de vallei van de Poekebeek als blauwgroene as te verkennen, maar concrete plannen zijn er (behoudens in het meer stroomafwaarts gelegen deel van de Poekebeek waar o.m. het herstel van meanders wordt onderzocht) momenteel niet.

Ter ondersteuning van een antwoord op de vraag hebben we een overzicht gemaakt per gebied. Telkens overlopen we de rol van de VLM in dat gebied, alsmede de projecten die daar lopen.

Ter aanvulling hebben we in onderstaand kaartje de relatie proberen te visualiseren tussen het kasteelpark Poeke en de stroomopwaarts gelegen natuurgebieden Poekebeekvallei, Vorte Bossen-Wantebeekvallei en Gulke Putten. Verbindend element is de vallei van de Poekebeek-Wantebeek waar met name voornamelijk Natuurpunt actief is.

Gebied ten westen van Doomkerke (grondgebied Ruiselede)

Actor: Natuurpunt Gulke Putten

Reservaatsproject: natuurgebied Gulke Putten.

In de zone die behoort tot het stroomgebied van de Wantebeek-Poekebeek (deelgebied Disveld) zijn in het kader van het natuurinrichtingsproject Biscopveld natuurontwikkelingsmaatregelen uitgevoerd.

Ook in het kader van het landinrichtingsproject Onthaalinfrastructuur zijn werken uitgevoerd (herstel trage weg) of gepland (onthaarparking Doomkerke).

De VLM heeft toepassing recht van voorkoop voor de uitbreiding van het erkend natuurgebied Gulke Putten en voor het NI-project Biscopveld. De algemene grondenbanken flankerend beleid IHD en bebossing zijn van toepassing.

Gebied tussen Doomkerke en de weg Ruiselede-Aalter (grondgebied Ruiselede)

Actor: Natuurpunt De Torenvalk

Reservaatsproject: natuurgebied Vorte Bossen - Wantebeekvallei

Het deel dat behoort tot het habitatrichtlijngebied (zones Gallatasbossen-Vorte Bossen-Slangebossen, incl. valleigraslanden langs de Wantebeek) is niet weerhouden geweest in het natuurinrichtingsproject Biscopveld.

In het kader van het landinrichtingsproject Onthaalinfrastructuur zijn een beperkt aantal maatregelen uitgevoerd (herstel trage wegen en inrichting onthaalpunten).

De VLM heeft toepassing recht van voorkoop voor de uitbreiding van het erkend natuurgebied Vorte Bossen. De algemene grondenbanken flankerend beleid IHD en bebossing zijn van toepassing.

Gebied tussen de weg Ruiselede-Aalter en het kasteelpark Poeke (grondgebied Ruiselede en Aalter)

Actor: Natuurpunt Aalter, in nauwe samenwerking met Natuurpunt De Torenvalk

Reservaatsproject: natuurgebied Poekebeekvallei

Dit gebied valt niet in het landinrichtingsproject Bulskampveld. Mits uitbouw van de Wantebeek- en Poekebeekvallei als blauwgroen netwerk zou opname van het kasteelpark van Poeke in het landschapspark Bulskampveld een optie zijn.

Voor een deel van de graslanden in het kasteelpark van Poeke zelf, zijn beheerovereenkomsten botanisch beheer met de VLM afgesloten.

De algemene grondenbank bebossing is hier van toepassing.

